

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde Wereldt gheleeft hebben

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

Cap. II. Van het gulde croonken oft cransken, het vvelck de Maeghden inden hemel alleen boven alle andere ghenieten sullen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

Cassian. lib.
4. Instit.
cap.
Phillipp. 3.

Cassianus Eremijt spreekt oock loffelijck van de supberheyt: *De suyvere menschen, ooc die hier noch inde werelt leven, zijn van den hemel borgars op-geschreven; ende hun leven is meer der Engelen, dan der steffelijcker mensche gelijk.*

Ick soude veel andere plaetsen der *H. V.* Vadereit konnen doort-bringen/ die desen maeghdelijckē staet seer verheuen hebben; maer het soude te wijt uyt-loopen / eer eenen gheheelen boeck / van een bladt papiers ofte twee vereyschende. *Wt dese wepnighe plaetsen kunnen genoech sien / van hoe groote weerde desen staet van oudts is gheweest.*

HET II. CAPITTEL.

Van het gulde croonken oft cransken, het vvelck de maeghden inden hemel alleen boven alle andere genieten sullen.

Wlesen inde historie der Grieken en der Romeyne / hoe datter alijt van Comingē oft gemeyntē eenige besōdere pryzen gestelt zijn geweest / bobē dē sold / dien aē alle soldatē gemeyn was / hoor de gene die eenigh schoon en vroom seyt gedaent hadden / 't zy in oorloghe oft andere camp-vechtinge. Alsoo waren by de Grieken verscheyde croonen gestelt nu van olyf-tacken / nu van mirtus / hoor de ghene die winners waren in hare publycke spelen / die sy op verscheyde jaren waren onderhoudende / die sy hieten *Phytia*, *Olympia*, etc. Soo oock by de Romeynen; die een borgher verlosse oft beschermde van de doot / wiert begift met eene croone van eycke bladeren gemaect: die eerst den nuer vande byanden herloommen had / die wiert ghecroont met eene croone nuers-ghewijs gemaect oft ghevlochten.

Den oppersten loon-heer Goot almachtich ghebenedygt / wrlende ons tot groote daden ende groote deughden herweckē / onderhout dese maniere oock; te weten / dat sy boven den loon dien alle heylighen sullen ghenieten / wie met eene besōdere gave in sijnen hemel loont / die hier vrometick tegen die bypanden nu hier voren verhaelt / sullen ghefreden hebben.

Dacr

oft cransken ten respect bande groote croon / die alle
 Hephlyghen sullen hebben; welck is de clare aenschou-
 winghe van Godt almachtich.

Exod. 25.

Dese leeringhe oft maniere van spzecken / schijn-
 nen de Doctoren ghenomen te hebben uyt het 25. ca-
 pittel van Exodus; al waer door Godts gh. bodt ge-
 schreven staet / watmen rontom de tafel moet maec-
 ken: Ghy sult doen maecken een gulden lijste in't ronde, ende
 op die lijste suldy maecken een uyt-ghegroefde croone, vier vin-
 gheren hooghe, ende op die noch een ander gulde croonken.
 Door de gulde croon schrijven de Doctoren dat betee-
 kent wort den essentielen en principalen loon der Heph-
 ligen; door het gulde croonken, den accidentelen ende by-
 vallende loon.

D. Thomas
 in 4. d. 49.
 4. 8.

Woozts de Doctoren inder Godtsh. ydt schrijven/
 datter dyp verschepde gulde croonken sijn / voor dyp
 verschepde soorten der Hephlyghen: te weten / voor de
 Martelaers, voor de Maeghden, ende voor de Doctoren.
 Hier van gheven sy dese redene: Het gulde croonken
 wort gheheven tot loon ende prijs van een sonder-
 linghe victorie over de vbanden: Daer en zijn maer
 dyp sonderlinghe victorien / om datter maer dyp son-
 derlinghe vbanden van Christus ende onser salicheyt
 zijn / te weten / de Verelt, het Vleesch, ende den Duyvel.
 Den Martelaer triumf heert bande werelt / de Ma-
 eghden vbar het vleesch / den Doctoren van den duyvel.

Apoc. 2.

De Martelaren sullen dit cransken ontfanghen / om
 dat sy ghewilligh alle tormenten verborghen / ende
 geerne voor den naem Christi sterben / om hem ghe-
 lyck te worden; verwinnende de lie amelycke en pijn-
 lijcke doot / en de geheele werelt versnadede door
 liefde van het eeuwigh levē. Dit cransken der Marte-
 laren geeft ons te kennen den H. Ioannes in sijne Open-
 baringhe met dese woorden: Den ghenen die veruint, sal
 ick gheven verborghen manna, ende ick sal hem eenen witten
 blinckende steen gheven, ende in dien steen eenen nieuwen naem
 geschreven, den welcken niemant en weet, dan dien ontfanght.

De maeghden sullen dit cransken ontfanghen / om
 dat sy bewarende haer maeghdelijche superheyt /
 het vleesch ende sijne wellustē holhomelijck overwonne-
 nen hebben. Hier van restont breeder.

De Doctoren sullen dock een sonderlingh cransken
 ontfanghen / om dat sy met huime goede leeringhe den
 duyvel

dupbel verjagghen upt die herten der menschen. Want die sy door hunne leeringe / oft verlossen van dolinge / ofte trecken van een quaet leven / die ontweldigen sy upt den balck des duppels ; van dese sonderlinghe glozie oft cransken der Doctoren spreekt den *Prophet Daniel* ; Die gheleert sullen wesen, die sullen blincken als het schynsels des firmaments, ende die der vele tot de rechtveerdicheyt leeren, als sterren in die eeuwiche eeuwigheden. *Dan. 12.*
 Ende by den *H. Mattheus*. Dese doet ende voorts, leers *Matth. 5.*
 die sal groot genoempt worden in het rijk der hemelen.

Is't dat iemant opwerpt / dat oock d' Apostelen ende andere die de raden Christi ghevolcht hebben / beloest is een sonderling loon / te weten de macht van bonnissen. *Ghy-lieden sult sitten op twaelf stoelen, oordeelende de twaelf gheslachten van Israel* ; ende datter daerom meer dan dry gulde cransken zijn ; die machinen antwoerden / waer te zijn / datter meer sonderlinge loonen zijn dan dry ; maer den naem van gulde cransken en wort niet toe-gheepgent dan alleen dese dry victorien van een Christen mensch over syn vyanden. *Matth. 19.*

Voorts om te weten / wat dit besonder cransken is, het welck dry soorten van menschen beloest wort / daer is groote swaricheydt onder de Doctoren / om dit wel upt te legghen. Veel meynen / dat het anders niet en is / van een sonderlinge blyschap, die de Heylighen in den hemel sullen hebben upt alsulcke victorie. Maer het schijnt / dat sulcke blyschap geen besonderen loon en is ; maer volght nootsaeckelyck upt alsulcke victorie. Want sy en konnen in den hemel niet zijn / oft sy moeten hen verblijden van alsulcke treffelycke daden / die sy hier opder aerden zijn de / ter cere Godts en tot hun epgen salicheyt ghedaen hebben. Het gulde cransken moet zijn een besonderen loon / door een sonderlinghe weldaet van Godt (almachtich aen de ghene / die een upt-nemende werck ghedaen hebben / ghegunt. Voorts de Heylighen hebben oock een sonderlinghe blyschap upt andere doozluchtighe wercken / als / dat sy daghelijck Misje hebben ghedaen / dat sy de werelt verlaten hebben / ende dat sy ghevolcht hebben de raden van Christus, etc. Ende nachtaers dese blyschappen en worden niet ghenoemt gulde cransken.

Hierom andere Doctoren segghen / dat het gulden cransken

cransken anders niet en is / dan een besondere digni-
tept oft uyt-neimenthept / die aen die dzyderley win-
ners sal ghegheuen worden; alsoo dat je hoven ande-
re Heplighen uyt sullen steecken inde conformitept
oft vergelijckenisse met CHRISTVS; inde welke op
het aldermaeckste is gheweest de victorie ende excel-
lentie van Martelie, van Maeghdom, ende van Geloertheyt.

Sommighe gheboelen / dat sy de ziele der Hepli-
ghen van dese dzy winners sullen zijn eenighe geeste-
lijcke qualitepten oft ghedaenten / die dese glozieuse
victorien sullen reppresenteren ende uyt-drukken; ende
segghen / dat hier in bestaet het wesen van het gulde
cransken: ja segghen daer noch by / dat oock in de
glozieuse lichamen eenich besonder circaet sal zijn / dese
victorie vertoonende. Het welck al seer waerschyne-
lyck is.

Dit is altydt secker / dat dese dzy winners eene be-
sondere eere in den hemel aenghedaeen sal worden / en-
de gestelt worden in eene sonderlinghe dignitept; ge-
lyck het gheschiet inde hoven der Princen / dat de ge-
ne / die den Coninck inde oorloghe aldernaest ghe-
holcht / en in alle perijckelen by gestaen hebben / in be-
sondere eere ende aensien by den Coninck zijn. Want
Godt almachtich heeft veel soorten van pryzen / ci-
raten / ende dignitepten / die ons onbekent sijn.

Wengaende het cransken der maeghden / vande
welcke wy nu sijn tracterende / ende hier voor begonst
hebben daer breeder af te spreken. De H. Schrif-
ture getuyght / dat sy eenen besonderen loon namaels
sullen hebben; gelijckelijckelijck dooz 't ghene / 't welck
Godt dooz Isaiam ghesproken heeft / segghende:
Dit seyt die Heere: den ghenen die besneden zijn, oft die hen-
selven ontmant hebben om t' rijck der hemelen: die bewaren
mijnen Sabboth, ende verkiesen het ghene 'twelck ick ghewilt
hebbs: ende die mijn verbont onderhouden; dien sal ick in mijn
huys ende binnen mijn mueren een plaetse ende eenen naem
gheuen, schoonder ende beter, dan oft sy sonen ende dochteren
waren. Eenen name, die eeuwich is, ende die niet vergaen en
sal, sal ick hen geuen. Op welke woorden aldus schrijft
Basilus / die selue verclarende. Die ghene, seyd
Godt / die hen selven hebben besneden om het rijck der he-
melan, sullen by my alsoo eerweerdigh wesen, dat den ghehee-
len edeldom der kinderen met hare weerdicheyt niet te ghelijc-
ken

Esai. 56.

Basil. lib. de
virg.

ken en sal zijn; want ick sal hen een plaetse gheven, niet alleen om te woonen, maer oock om te prospereren ende ghe-eert te worden. Voor eenen menschelijcken naem, seydt Godt, sal ick haer eenen naem gheven der onsterffelijcker Enghelen; op dat sy het schoonste deel des hemels moghen hebben, om daer in te woonen, ende inden alderschoonsten stael des hemels, dat is in mijn huys, in eene vrye ende onghetuynde plaetse woonende, nu niet alleen de nature ende weerdicheyt der Enghelen eeuwe-lyck vervolghens en ontfanghen, als haer selver ghenoech zyn-
 de tot de successie haers gheslachts: maer op dat sy mogen heb-
 ben eene eerlijcke plaetse onder de Enghelen, ende eenen naem voor den uyt-schijnende glants haerder heerlijcker deughden.
Desghelycks seydt oock by naest Augustinus: Desen eeuwighe name, die beloest wort den ghenen, die hen selven besnijden, en bateeckent anders niet, dan een sonderlinghe ex-
 cellente glorie, die welcke sy niet met vele menschen ghemeyn en sullen hebben, al ist dat sy te samen in een rijck, ende in een huys ghestelt zijn; ende misschien hier om wort het den naem gheheeten, om dat het de ghene die dit ghegeuen wordt, van andere verscheydt. Ambrosius **op die voozsepdelwoor-**
den schryft: Dit zijn de ghene die welcke eenen loon veel schoonder dan andere menschen inden hemel sullen hebben. want sy in 't huys des vaders, seyt Gregorius, dat is, in die eeuwighe woonsteden, meer dan Godts kinderen, ghe-eert sul-
 len worden. Ende wie soude konnen, seyt noch eens Am-
 brof. meerder schoonheyt gheweerdeeren, dan die schoonheyt is van eender maghet, die vanden hemelschen Coninck ghevrijt wordt: die vanden rechter gepresen vwort? die den Heere gege-
 ven wort? die Godt toe geconsacreert wort? die altijd een bruyt is, altijd ongehouwet is: wiens liefde geen eynde, wiens eerbaer-
 heyt geen verlies en heeft? **Dit seyt Ambrosius.** **Du hoort oock eens met coxyter woordē Cyprianū, die welke tot den maeghdē seyt aldus:** Ghy hiedens loopt na die beste lo-
 gimentē des hemels: vwant besnijdende in u selvē die begeerlijck-
 heyt des vleeschs, verdient ghy den loon vā meerder gratie. **Dit wort voozseyt van den H. Propheet Isaias in het oude testament.** **Dit bediet ons noch byeeder den H. Ioanes in sijn Open-baringhe/ als by schryft.** Ick hebbe ghesien (seydt hy) ende siet, het lam stont op den bergh Sion, ende met hem hondert vier-en-veertich duysent, hebbende sijnen naem ende sijns vaders naem gheschreven in hun-lider voorhoofden; ende ick hebbe eene stemme ghehoort van den kemel als eene stemme van veel wateren, ende als een stemme
 van

Ang. lib. de
 Sanct. vir-
 gin. cap. 28

Ambrosius
 exhortat. ad
 virgines.

Gregor. p. 3.
 past. cap. 29.
 Ambr. lib. 1.
 de virginis.
 exponens
 Psal. 44.

Cyprian. de
 habitu vir-
 gin. in prin-
 cipio.

Apoc. 17.

van eenen grooten donder: ende de stemme die ick hoorde was als der herp-slagheren, spelen te op hun-lieder herpen; ende sy songhen als eenen nieuwen sangh voor den stoel, ende voor de vier dieren, ende de ouders, ende niemant en moght dien sangh singhen, dan die hondert vier-en-veertich duysent, die ghekocht zijn van der aerden: dit zijns die met vrouwen niet besmet en zijn gheweest; want sy zijn maeghden; dese volghen het lam alwaer dat het gaet. Bemerkht hier principelijck vier saken / die de maeghde alleen van Goot almachtich ghejont / ende toe-gheepghent zijn.

- 1 Dat sy zijn by het lam op den bergh Sion.
- 2 Dat sy den naem Christi ende vanden hemelschen Vader in hun voorhoofd gheschreven hebben.
- 3 Dat sy een liet singhen, het welck niemant en kan singen.
- 4 Dat sy volghen het Lam Godts alwaer het gaet.

Alle dese saken betcekenen het ghene wy nu ghesepdt hebben / te weten de besondere goederen / rijckdommen ende ghenoechten der maeghden inden hemel.

Wengaende het eerste: De maeghden zijn by het lam op den bergh Sion: andere Hepligen zijn wel inden hemel / ende worden ghesien by den berch; maer de maeghden worden boven op den berch Sion ghesien / dat is / in een meerder glorie / een meerdere salicheyt. Met recht (sepdt den H. Gregorius) worden de maeghden om hooch op den berch Sion ghesien; want het ghene dat de mensche lijcke nature te bovē gaet, wort op het opperste sop van denghden ghestelt: de maeghden zijn op den berch by het lam; want door de verdiensten van haer onbedervelijckheyt, ende ongheschentheit, waer door sy haer vande aertsche ende vleesche lijcke wellusten af-ghe sondert hebben, worden sy oock inde eeuwighe glorie van den Salichmaecker verheuen.

Belangende het tweede: de maeghden hebben den naem van Christus ende vanden hemelschen Vader in hare voorhoofden gheschreven; want sy door haer-lieder supberheyt ende onbedersselijckheyt ('t welck Goddelijcke eyghendommen zijn) volghen den Sone Godts ende den Vader ghelijck; waerom sy daer boven andere die gheen maeghden en zijn bekendt worden / als dochters van Goot almachtich / als Coninghinnen des hemels / als Goddinnen / als de alderlieffte huypden vanden Wyddegom CHRISTVS gebedijgt. Om dese puerheyt en onbedervelijckheyt / die daer is inde Goddelijckie

Gregor. lib.
5. in libr.
Reg. cap. 5.

Goddelycke voortcominghe der personen heeft den **H.** Gregorius Nazianzenus de **H.** Dyp-vuldicheydt d' eerste maeght gheheeten. Ende om dat de maeghden dese puerheyt ende onbederuelgcheydt ja Goddelycken maeghdom alder-naest volghen/ hebben sy eenen Goddelijcken naem/ ende zyn Gode meest gelijk. Hierom seyt dē **H.** Cyprianus, datse zyn/ eē ongeschent ende onbederuelijck ciraet der eere, eē beelt Godts de heylicheydt des Heeren representerende ende uyt-druckende. Ende hierom seyd oock den Grooten Basilius: Voorwaer wat groots is den maeghdom, die den menschen aen den onbederuelijcken Godt ghelijck-macckt.

Nazianz.
Carm. de
Virgin.

C. pr. de
virgin.

Basil. de
Virgin.

Wengaende het derde: De maeghden singen een liet, dat niemant en kan singhen. Want de blydichap van de maeghden is particulier/ doer andere die ghehouwet zyn gheweest/ ende de supverheyt verlopen hebben/ niet toe en gheraken. Hierom seght seer wel den **H.** Gregorius: Dat die maeghden eenen nieuwen loff-sanck den lammeken singhen, en is anders niet, dan dat sy haer van de ongeschent ydt haers lichaems, eeuwelijck met hem verblijden, meer dan andere gheloovighen, die gheen maeghden en zyn. Ende desen loff-sanck sullen moghen hooren, maer niet singhen dandere uyt-vercoren vrienden Godts; want sy uyt liefde verblijdt sullen zyn van de hoocheyt der maeghden, al ist dat sy tot den loon van dien niet en geraeckē. Dit Gregorius. Ende voer hem spreekt in deser manieren den **H.** Augustinus aen de maeghden: De schare der gheloovigen, die gheen maeghden en zyn, en sal desen nieuwen loff-sanck, die welcke u eygen toe-behoort, niet kunnen singen; dan alleen aenhooren ende haer verheughen van dit groot excellent, goet dat u-lieden ghegunt is. Maer ghy maeghden, die selve singhen ende hooren sult desen sanck, aenghesien dat ghy moet hooren het ghene dat ghy singht; sult met veel meerder blydichap u verheughen, ende met meerder vrolijckheydt daer regneren. Nochtans van dese groote blydichap, die ghy sult hebben, sal niemant anders diese niet en heeft, bedroeft wesen; want het lam, 't welck ghy, waer dat het gaet, na-volghet, en sal die oock niet verlaten, die welcke hem ghelijck ghy, niet volgen en kunnen. Hy sal u voorgaen, nochtans van hen en sal hy niet gaen: ende de ghene die min sullen hebben dan ghy, en sullen van u niet veruvert zyn; want waer gheen nijdicheyt en is, daer en is gheen verscheydenheyt.

Greg. 4. b.
pall. c. 29.

Aug. de Virg.
cap. 29.

Roepende het vierde: De maeghden volghen 't Lam Godts

Godts al waer dat gaet. Dit laet CHRISTVS alleen aen de maeghden toe / niet aen de ghehouwde; want het Lam in haer grootelyc sijn genoeghte neemt. De maeghden dan zyn ghelyck eene lieve huysvrouwe / die alomme gaet waer den man gaet / daer en is geen secreet voor haer verborghen: Gheene plaetse (seggt een oudt schryver) vordt in dat hemelsch-hof aen de maeghden gesloten: maer alle de goddelijcke vwooningen worden haer open-ghedaen. Wonderlijcke gerdeghden voor waer worden hier in dit na-bolghen des Lams ghesloten / de welke de maeghden alleen ontfangen ende verstaen. Dese sagh den H. Augustinus, ende daerom spreekt hy die maeghden op deser manieren aen: *V Vaer meynen wy, dat dit Lam gaet, daer hem niemant derret oft vermach te volghen, dan ghy-lieden? V Vaer meynen wy, dat het gaet? in wat bosschen? in wat bemden? ick gheloove dat het daer gaet, waer groote blijdschappen zyn; niet d'ydele blijdschappen deser werelt, noch bedrieghelijcke rasernijens; noch oock alsulcke blijdschappen, als vele andere menschen die gheen maeghden en zyn, in 't rijck Godts sullen hebben: maer besondere blijdschappen, die van alle d'andere versheyden zyn. Hy seyd voorts: de blijdschap der maeghden CHRISTI, is van CHRISTVS, in CHRISTVS, met CHRISTVS, nae CHRISTVS, door CHRISTVS, om CHRISTVS: d'eyghene blijdschappen der maeghden CHRISTI, zyn niet de selve van d'andere, die gheen maeghden en zyn, al is 't dat sy CHRISTO toe behooren. V Vant elck een heeft sijn blijdschap; maer alsulcx niemant meer dan die maeghden, gaet in dese blijdschappen, volghet het Lam; want het vleesch van het Lam is oock maghet.*

Apud Hier.
tom. 9. epist.
14. ad fil.
Maurit.

Aug. 1. de
virg. c. 27.

¶ Lam supra
des.

Den H. Augustinus seyd voorts: d'andere ghelovighe menschen, die den maeghdom des lichaems verloren hebben, moghen het Lam oock naer volghen, niet over al daer 't gaet; maer alsoo vele, ende alsoo verre als sy kunnen: ende over-al sullen sy hem volghen konnen, behalven als hy gaet in syns maeghdoms cieraet.

o groote ende wonderlijcke saken! o groote genoeghen der maeghden! staet / o maget / uwe ooghen op / ende siet wat een geluck dat u van alle kanten des wereldds toe-kompt; wat een eere u van Godt almachtich wort ghejont; wat eene glorie / hoe groot een salicheydt is uwe salicheydt? Verstaet dit / ende lesft

loeft den Heere van allen inder eeuwichheidt der eeu-
wicheden / die u dit al gheeft.

Dit Capittel sal ick sluyten met den H. Augustinus: August. de virgin. cap. 29.
Ghy-lieden dan (sepdt hy) maeghden, gaet achter het
Lam; ghy-lieden gaet daer henen achter hem; want om dat
eenigh goet, volghet ghy het waer het gaet: volghet het dan,
houdende vol-herdelijck 't ghene ghy beloest hebt, doet vie-
righlijck als ghy 't kont doen; op dat het goet des maeghdoms
van u-lieden niet en vergaet; aen-ghesien ghy-lieden niet en
kont doen dat het weder soude keeren. Boozis spreckt hy Idem ibidē cap. 30.
aen de maeghden / die noch gheen beloesten ghedaen
en hebben: Ghy-lieden oock die dit noch niet beloest en
hebt, die 't kunnen vatten, dat sij 't vatten: loopt vol-herdelijc,
op dat ghy 't mooght bekomen: een ieder neme sijne slach-offer-
hande, nae 't seggen vanden Propheet, ende gaet inde voor-ho-
ven des Heeren, niet uyt noot sakelijckheidt, maer hebbende de Psal. 95.
macht over u-lieden willen. Godt ghebe dat veel maegh-
den dit eenigh goet moghen bezoaden.

HET III. CAPITTEL.

Tvveederhande soorten van maeghden, die in het
beghinsel der H. Kercke altijd ghevveest,
ende noch zijn.

DAer waren eertijds in het beghinsel der H.
Kercken / tvveederhande soorten der maegh-
den / die in staet van supberheidt leefden / al-
le beyde wel-doende / ende gheprezen van de
H. Vaders.

Ten 1. Sommighe woonden in haers vaders
huys / by ouders / susters / broeders / ende maghen;
sommighe alleen in hun eyghen huys; sommighe
oock in vergaderinghe sonder belofte van armoede
ende ghehoorzaemheyt. Van dese soorte is gheweest
de H. Marcellina suster van den H. Ambrosius, die te
Roomen vanden Paus Liberius Gode toe-gewijet
is / ende woonde in haer ouders huys; ende soo sprac
was / vergaderde daer noch andere maeghden. Alsoo
heeft oock te Roomen gedaen Eustochium, Principia,
Demetrias, die by hunne ouders ende vrienden woo-
nende / Gode nochtans in de maeghdelijcke supber-
heidt dienden.

